

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

## Szerkesztői szállítás:

Kül-monostorutca 181. szám.

## Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 Hasábos garmond sorát 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyilttérí cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délel.

## Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

## A magyar ügy külföldi lapokban.

Nem hiába mondta volt a minap a párisi „Opinion National”, hogy a magyar kérdés egyike korunk legkomolyabb kérdéseinek, mely méltó, hogy az európai diplomácia és publicistica részéről oly komoly tanulmány tárgyává téssék, mint akármelyik napirenden levő kérdés.

Az európai journalistica legalább — úgy látszik — hasonló nézetben van.

Angol, francia és német lapok naponta tárgyalják e kérdést, s lapunk majd minden számában adhatnak egy-egy rőfös lapszemlét, hogy mit mondanak a dologhoz London, Páris, Berlin és Kölnben stb.

Egyik nekünk ad jó tanácsot, a másik Ausztriának „kedveskedik” a val; egyik a magyarokat ösztönzi, a másik a kormányt biztatja, hogy alkudjanak már meg, s végre is némelyik vagy nem érti azon kérdés szövevényeit, a melyet tárgyal, vagy háttérben lappangó, önző céljai miatt zavarba jön, midőn szembe kellene nézni az igazsággal.

Ez az igazság pedig abból áll, hogy semmi se jogosabb, törvényszerűbb és természetesebb mint azon föltétel, a mely a „kiegyezkedést” illetőleg a magyar országgyűlés feladataiban rejlik, s melyet e feliratok oly szabatosan, oly türelmesen és méltóságteljesen, oly őszintén és érthetőleg kifejtettek, s mely föltétel nemhogy ellene irányulna, sőt megfelel és életet ad azon eszmének, melynek fogva egy erőteljes állam fennállása e geographiai területen európai szükségességgnek tartatik.

De nem csodálkozunk, ha angol és közelebbi francia felhivatalos lapok is közbe-közbe oly módon tárgyalják a magyar ügyet, hogy a bécsi hivatalos lapok örömet fordítgatják, s hivatkoznak ez „elfogulatlan szavazat”-okra. Tudni kell, hogy a francia felhivatalos lapok a párisi osztrák követ sugalmazásainak elfogadására vannak utalva a francia politika újabb iránya, s maga a kormány által; kevésbé szilárd s következetes politikai jellemmel felruházott lap pedig, mint a londoni „Times”, mely ma fehért, holnap feketét mond ugyanazon kérdésre, a föld kerekéségén sincs.

A bécsi lapok eleget ijesztgettek, hogy mi lesz a magyar sorsa Ausztria felbomlása esetében. Most a „Times” kezdi ugyanazt a nótát, s hogy annál inkább meghasson előbb elmondja, milyen derék nemzet a magyar, s mily nagy jelenetet szolgáltatott 1848-ban. De a magyar mindössze — természetesen a Bach korabeli tendenciosus népszámlálás szerint — mind össze 5 (?) millió míg a birodalom többi lakosai közt csak német mintegy 8 millió van; a németeknek van biztos támaszuk (Bismarkban) Ausztria felbomlása esetében, de a magyaroknak nincs, s a pesti országgyűlés az esélyeket nem fontolta meg elég éretnen.

A „Constitutionnel” közelebbi cikkében megadja mind a magyaroknak, mind a németeknek. A magyar radikálok (!) által egész a tulságig vitt formalismus — úgy mond — a német centralistákat is annyira megszállta, hogy készek inkább nevéket megtagadni és a birodalmat szétbomlani engedni, csakhogy e szétbomlási műtét a febr. 26-iki octroyált alkotmány és azon reichsrath által történték, mely soha se volna egyéb, mint költött central-parlament. Szemőkre veti a németeknek e lap, hogy hányszor nem sorolták fel a magyaroknak, hogy az 1848. törvények soha se léphetnek életbe, míg a birodalmi alkotmánynál nem hoznának összhangzásba. És most — ugymond — a bécsi lapok ugyanazon doctrinárizmussal beszélnek az 1861-iki alkotmányról, mintha az a magyarok és horvátok által nem is utasítottat volna kereken vissza stb. A francia lap ezen sybaritica oratioja szerint tehát a magyarok nem practicus politikusok, hanem doctrinárok, s minden csak a formalismus kérdése körül forog, a magyar országgyűlés feladatai nem az alkotmány lényegét, hanem valami üres formát védnek a megsemmisítési kísérletek ellen.

De elég; jellemeztük a többi lapok egy részét is a fennebbiekben.

S most vigasztaljuk meg az olvasót, ki

talán csüggedten gondol arra, hogy míg angol és francia lapok ily ferde szempontok szerint magyarázzák a dolgot a külföldi közvéleménynek: részünkről — s ez valóban megbocsáthatlan mulasztás — oly kevés van gondoskodva arról, hogy most, a maga idejében, helyreigazítsassanak az ilyen nézetek, s a külföldi közvélemény előtt a külföld nyelvére adassék felvilágosítás arról, hogy nem forma, hanem lényeg kérdése itt a bökkenő, hogy nem doctrinárok, hanem a lehetőségig practicusok a magyarok, s mindezekfelett, hogy a magyar országgyűlés megfontolatlan semmit se szokott hagyni, a mi megfontolásra méltó.

Vannak igen tekintélyes külföldi lapok, melyek teljes elfogulatlansággal és rokonszenvvel keresik s találják meg a magyarok politikai küzdelmében az igazságot. Ilyen a legelterjedtebb francia lap, az „Independance”, melynek elmékedéseit a magyar ügyről nem concipálják bécsi bureaukban, s mely elejétől fogva következetesen és igazságszeretettel magyarázta roppant közönségének revue-iben, s illusztrálta bécsi és pesti levelezőinek tudósításai által, hogy nem formalismus, s nem doctrinárismus, hanem valami egyéb, valami fontosabb, s életbevágóbb kérdésről van itt szó. Ilyen a berlini „Volkszeitung”, mely 30,000 olvasója figyelmét mindig ébren tartja vezércikkeiben a magyar országgyűlés iránt, melyet egyszer mint más-  
kor egész tisztelet- és rokonszenvvel a képviselő fogalmának s hivatásának gyakorlati foganatosítása és példányképe gyanánt szokott bemutatni.

Legyünk tehát megnyugodva aziránt, hogy ha talán nem is volna egészen fölösleges a külföldi közvéleményre irányzott speculációk ellensúlyozásáról gondoskodni; de vannak ott független és igazságszerető szellemek is, a melyek épp oly nyomatékkal vetik mérlegbe mellettünk nyilatkozó nézeteik súlyát.

Mindenekfelett pedig legyünk meggyőződve aziránt, hogy nem az legjobb tanács, mit londoni és párisi lapok nyújtanak, hanem a mit jól megfontolt érdekünk s elvitáztatlan igazunk és életrevalóságunk öntudata sugall!

Halmágyi Sándor.

— Deák Ferencnek Szirmay Géza, felső zemplényi képviselő, diszes szönyeget nyújtott át: 12 lelkes zemplényi honleány nevében, kik e szönyeggel, mint sajátkezlő művekkel, a haza nagy fiát megtisztelni kívánták. A szönyeghez következő feliratot mellékeltek:

„Hazánk nagy fia!

A gyöngye nőnek nem hivatása tetteleg részt venni a férfiak hazafiai küzdelmeiben, melyek annál farsztorbbak és nagyobb erőfeszítést követelők, minél nagyobb a veszély, mely a hazát fenyegeti, minél ijesztőbb a zavar és bonyodalom, melyből azt kimenteni, minél több és ravaszabb az ellenség, melytől megvédeni kell.

De a gyöngye nő járulhat ama tiszteletes és szent erők összegéhez, melyek a Haza megmentésére használtattak, ha keble meleg részvétével, szívének forró rokonszenvével kíséri az erős és bölcs férfiak törekvéseit, habár csekély és jelentésten, de őszinte és hű kifejezést ad a lelke mélyébe oltott tisztelet- és kegyeletnek, melylyel a hősök iránt viseltetik, kik a nőre nézve nem kevésbé kedves és imádott haza ügyét atlati vállalkon hordják és szívük vérével melegítik.

Fogadják tehát tőlünk, zemplényi honleányoktól, szívesen e csekély és szerény jelét őszinte hódolatunknak, e szönyeget, melyen saját kezeink szívtünk azon óhajátólól kisérve működtük: vajh: lehetne nekünk Ön életébe a megelégedés és boldogság virágait éppen úgy beleszőni és himezni, mint szönyegbe a tarka arabeszket; s vajha képesek lennünk kezeink e műve által Önt a pályán csoportosan burjánzó tövisök bár csak egy szarától is megmenteni...

E szönyeg emlékeztesse Önt olykor, ha lelles szemének tekintete rá téved, hogy az ország észki határán, a borsú Hegyalján, hol a tokaji neár terem, s hol már zengzenges nyelvünket kezd elnyelni az északi szél, — nagy számmal találtak hű honleányok, kik a tokaji neárhoz hasonló arany tiszta és erőteljes jellemet tisztelni tudák, s Ön nagy érdemei előtt hódolattal meghajolnak. Kelt 1866. év december hó 23-ik napján. (Aláva)

Özvegy Szirmay Antalné, született gróf Haller Anna, — özv. Boronkay Albertné, sz. Máriássy Thekla, — özv. Szirmay Hugóné, sz. Csoma Jozefina, — Szirmay Józsefné, sz. gróf Török Terézia, — Bernát Boronkay Karolin, — Jánossy Istvánné, sz. gr. Csáky Serafine, — Vladár Tamásné, sz. Boronkay Anna, — Deresényi Kálmánné, sz. Boronkay Tekla, — gróf Sztáray Victoriné, sz. gróf Török Mária — Szirmay Georgine, sz. Szerviczki, — Orosz-Boronkay Ilona, — Szirmay Ödönné, sz. Szirmay Gabriel. (P. N.)

## Róma jelen állapota.

A „Morning Post” Róma jelen állapotáról következőleg elmélkedik:

„A francia seregek visszavonulását legkisebb javulás sem követte a pápai kormány közigazgatási rendszerében. A pápa és tanácsadói a helyett, hogy a római nép helyzetét javítani, vagy jó indulatát megnyerni törekednének, úgy látszik, éppen az ellenkezőre szánták el magukat. Még mindig a sötétebb kor hagyományai uralkodnak a vaticanban; s noha még a törökök is már több mint egy ivadék óta tülrik a vallásszabadságot, a római kormány annak még mai nap is üldözője. Csak Róma követelt esalhatlanságot vallási hitágazatok dolgában, s csak Róma tanított bennünket arra, hogy a esalhatlanság és engesztelhetlenség egyértelmű. Róma nem ismer árnyéklatoakat vallási vélemény dolgában, s erre nézve csak két eszméje van: vagy orthodoxia, vagy eretnekség, közepet nem ismer. És minthogy Róma mit sem tud vallási türelemről, polgári egyenlőségről sincs fogalma. Az eretnek lakhatik ugyan Rómában, de vallását gyakorolnia nem szabad; mert Róma nem csak nem ismeri el a lelkiismeret szabadságát, de azt nem is tűri. A protestans ott meg van fosztva mindazon jogoktól, melyeket másutt szabadon élvezhet. Ugy látszik, a vaticánt semminemű tapasztalás nem fogja megtanítani a bölcsesség, keresztény felebaráti szeretet és józan okosság még első elemeire is. Ezen okulni nem tudás még reménytelenebb alakban tüntette ki magát az utolsó hónapokban, úgy, hogy a francia foglalás megszűnt, úgy látszik, csak újabb alkalmat nyújtott a római kormány arra, hogy a vallási türelmetlenség bilenseit még szorosabbra fűzze.

„Köztudomású dolog, hogy a római nép halálos élmégységig megunta e borzasztó kormányt, s mintegy kárpótlásul e hangulatért, kereszties hadat indított az „örök város”-ban a protestantismus ellen, bárminő alakban merüljön is fel. Az angol egyház tagjainak rég óta meg volt engedve isteni tisztelet tartaniok egy kis kápolnában a Porta de Popolo nevű kapun kívül; de a presbyteriánok és nonconformisták nem bírtak elismert helylyel, hol isteni tiszteletet tarthattak volna, s kénytelenek voltak megelégedni csendes, zajtalan isteni tisztelettel magánházakban. A görög egyház tagjai az orosz követtség termeiben gyülekeztek isteni tiszteletre, mely azonban csak el volt szenvedve. A sz. város tisztes falai közt semminemű eretnek gyülekezetek nem tüntettek. De a dolog mindezek dacára türelmetlenkedtek. A sötök nem ragaszkodnak az aesthetichoz oly lelkesedéssel, mint az angolok, s egy presbyterián, volt legyen bár tagja a scót állam-egyháznak, vagy az ugynevezett szabad (nonconformista) egyháznak, legkevésbé sem busult azon, ha egy magánházban oltár és minden egyéb melékes czifraság nélkül, volt kénytelen imádni istent. Most azonban új politikát kezdettek meg. A presbyterián-gyülekezeteknek hivatalosan tudokra adott, hogy ők eretnekek, s hogy ezentul nem szabad az istent a város falain belül tisztelniük. Erre vonatkozólag csakugyan létezik egy törvény, mely nehány év óta halva hevert ugyan, de most annál nagyobb erélylyel fog felélesztetni. A presbyteriánoknak éppen úgy, mint az anglicánoknak, ki kellett takarodniok a város falai közül, s most egyelőre egy fogadóban bérletet szobát. A görög vallásnak sincsenek jobb helyzetben. Az orosz követtség megszűnt, s megszűnt az isteni tisztelet is a követ kápolnájában. Csak egy eretnek osztály marad még a város falain belül, t. i. az amerikai episcopalis egyház tagjai, s ezek is mindennap el vannak készültve rá, hogy a kormány vallási isteni tiszteletük ügyébe fog avatkozni. Létezik ugyan a római udvarnál követ az Egyesült-Államok részéről, de nagyon kétséges, meg fog-e nekie engedtetni, hogy vallási menedéket adjon a követtség épületében episcopalis honfiktársainak. Hogy részrehajló ne legyen, a pápa kénytelen lesz az amerikaiakkal is úgy bánni, a mint a többivel bánt. Az ő politikája: „Róma a rómaiak (azaz r. katolikuskok) számára; az eretnekek pedig kidobandók.”

Ez egészen visszavezet bennünket a kevésbé előhaladott időkbe, s mi csodálkozva kérdezzük: mi lesz ebből? Ez főképp ránk, angolokra nézve igen érdekes, minthogy mutatja, mennyire hiányzik a római kormány rendszeréből a reform legkisebb eleme is. Mig a francia katonaság Rómában volt, addig csak létezett némi kapos közötté és a kívül eső haladás közt; s némely vérmes emberek azt hitték, hogy bármi változatlan maradjon is a római dogma, fog legalább némi haladás történni a kormányzás tudományában, némi fokozatos elismerése a polgári és vallási szabadság azon elveinek, melyek mindentűt nyomon kísérik a nemzetek jólétét és haladását. De a pápa és tanácsadói lehető sietéssel oszlatják el ezen arany-álmokat, s bebizonyítják, hogy itt ma éppen oly kevés kilátás van javulásra, mint bármikor is volt a középkor sötét századai óta.

„Mindezek természetesen nagyban nehezítik politikai tekintetben a római kérdés megoldását, s reménytelenebbé teszik, mint valaha, ama kecses-tető álmokat, az összes kereszténység egyesítésének valószínűsítését. Tökéletesen világos, hogy a római egyház teljességgel nem hajlandó más hitfelekezeti keresztények felé közeledni. Kész ugyan mindazokat kebelebe fogadni, kik saját feltételei alatt hozzá csatlakozni akarnak; de eszébe sem jut bármely hitágazatát módosítani vagy az egymással érintkezés alapját szélesíteni. Körülszancsolva magát esalhatlanságával, sem nem ajánl, sem nem fogad el egyezkedési feltételeket, sőt a hol csak lehet, károztatásainak egész hatalmával támad fel a protestansok ellen, s csak úgy bának velők, mint pogányokkal és publicánokkal. Ez természetesen mind nem újság, de oly időben, mint a melyben élünk, s oly körülmények közt, a melyeket említettünk, majdnem újdonság erejével bír.”

A „Post” azt hiszi, hogy a vaticán ezen eljárása mindig homályosabbá teszi ama kilátást, hogy Róma valaha a többi keresztény felekezetekkel egyesülhessen, s meg fogja hiúsítani azon kitűnő férfiak reményeit, kik az angol egyházban az isteni tisztelet külszertartásait mindinkább a római egyház, mintához idomítják, miszerint a vallási uniókat utat egyengessenek (t. i. a puseyiták). Az angol egyház minden elve azt tanítja, hogy az összes kereszténység egyesülése csak egy alapon, a római egyház reformatiójának alapján valósulhat. Ámde e reformatió ma éppen oly távol van, mint volt valaha. Mig Rómában esalhatlanság uralkodik, addig a többi vallásfelekezetekkel nem lehet unio.

## Levelezés.

Kolozs, december 30. 1866. — A „K. K.” idei 143. számában Kolozsról Székelybányatáji név alatt egy levél jelent meg, mely többek közt fel-említi, hogy a nyáron sebesültek fölsegelésére itt is rendeztek jótékony színi előadást, s Székelybányatáji urat valóságos centralismusi aggodalom fogta el, hogy a begyűlt pénz hová lehetett, miután az a kitűzött célra nem fordítottat, s bona fide ráfogja, hogy „a begyűlt pénzt zsebre is rakta a pénztárnok ur, azért szeretne részletes számadást látni mind az ő maga, mind pedig az áldozni szerető közönség érdekében.”

Minthogy a fennebb elmondottak csekély személyemet illetik, a szerkesztő ur becses engedelmével, és levelező ur aggodalmának eloszlatására, ime küldöm részletes kimutatását két előadásnak, itéljenek az érdekeltek s nem érdekeltek aztán, ha érdemes volt-e ily csekélységért hírlapi térre huzcolni az ügyet.

I. Előadás kiadásai: 1) a helyiség megkésztésére 76 szál deszka elfuvaroztatásáért 52 kr., 2) annak felállításához kellett szegekre 2 frt 37 kr., 3) a városból összehordott bútort stb. szállításiáért 96 kr., 4) spárgákért s lécezkért 1 frt 28 kr., 5) világításért 80 kr., 6) zenészeknek 1 frt 20 kr., 7) 3 városzolgának 60 kr., 8) színi jegyek írásához papirosért és szétküldésért 40 kr., összesen 8 frt 13 kr. II-dik előadás kiadásai: 1) színi jegyek írásához papírra s elhordásáért 40 kr., 2) levelek szétküldése postai uton 25 kr., 3) szegekre 50 kr., 4) kötelek- és spárgákért 72 kr., 5) világításért 80 kr., 6) zenészeknek 1 frt 20 kr., 7) 3 városzolgának 60 kr., 8) 2 műkedvelő tag kihozatala Kolozsvárról s bevitelüért 4 frt, 9) Kolozsvárról hozott kellékekért 2 frt 10 kr., 10) a játék hely lebontása s bútorok haza szállításiáért 1 frt, 11) kölcsönzött deszkák hazafuvaroztatásáért 60 kr., 12) 2 szál deszka ellopott, kifizetve 80 kr., 13) Szamosújvárról kölcsönzött darab visszaküldése 34 kr., összesen 13 frt 11 kr.

Tehát összes kiadás 21 frt 24 kr. I-ső bevétel 13 frt 30 kr az első előadásakor, II-dik bev. 9 frt 97 krt a második előadásakor, összesen 23 frt 27 kr.

E szerint tisztajövedelem volna 2 frt 3 kr, s ha Székelybányai ur is mint egy az áldozni szerető közönségből befizeti az 1 frt 20 kr hely-  
árát, lenne 3 frt 23 kr, s hogy ezen pénzről én számoltam is a működő tagoknak, bizonyíthatok: Bartha, Gerei, stb. urakkal.

A ki kisvárosunk népességét, helyesebben értelmiségét ismeri, nagy áldozatot nem várhatott, s eléggé sajnós, hogy éppen azon urak, kiknek legtöbb módjuk lenne áldozatkészségüket kimutatni, maradtak csupa áldozatkészségből még maig is, a kényelmesen elfoglalt első helyeik jegyilletékéből maig is adósak.

Hogy én is levelező ur becses engedelmevel, az áldozni szerető közönség egyike voltam — talán szerénységgel is fölemlíteném — de tényképp hozhatom fel, hogy a tisztelt működő tagokat teljes készséggel láttam el több napotán étel- és szál-lással, nem is említve a magam s családom fáradozását ez ügy körül, s egy már különösen tiszteletre méltó tag ki- és behozatalt saját alkalmatlanságommal.

Biztosítom az elmondottak után, s a kimutatásból láthatólag a tisztelt áldozni szerető közönséget, hogy a pénzt zsebre nem raktam, s ezen ráfogást határozottan visszautasítom.

A fennmaradt tisztajövedelemmel kész vagyok bármikor beszámolni, de azt csak megengedi levelező ur, hogy csupa áldozatkészségből ő érte is saját zsebre nincs hajlandóságom áldozni.

En megtettem a magamét, sajnós, hogy más nem tette. \*)

Zabulik Sándor,  
működő tag és pénztárnok.

## KÜLFÖLD.

A „Neue Freie Presse” írja: „Fel-tűnő, hogy a külföldben nem éppen hallgatag párisi felhivatalosok, Beust ur fáradozásait a keleti kérdés körül maig fel sem említették, s hogy mindaddig saját felhivatalosaink kürtülteit kivéve, sehonnan sem hallottuk, hogy a külhatalmak az osztrák külügyminiszter ajánlásait elfogadják. Világos, hogy ezen ügy még távolról sem ért meg annyira, mint hirdették, s egyik levelezőnk jól értesültnek látszik, midőn a tényálladékok következőleg rajzolja: „A Bécs és Páris közti alkudozások a keleti kérdésben folyvást folynak, de titkon vezetnek. Mostanáig azonban még az első bevezetésen nem érték túl, t. i. azon előkérdésnél, vajon időszerű-e általános és közös tárgyalásokat kezdeni a török birodalom veszélyes helyzetére felelt? Csak ha e kérdésre igennel feleltek, fogják-e a veszélyeket megvizsgálni s az óvszerek felett tanácskozni. A többi hatalmakkal Ausztria még nem kezdett alkudozásokot, hanem csak tudatta velük, hogy mi felett tárgyal Franciaországgal, hogy így minden gyanúnak elejét vegye. Oroszország állítólagos itteni nyilatkozatáról, jól értesült körökben sem tudnak semmit. E hír alkalmasint egy Beust báró és Stakelberg közt folyt, magánértekezletből eredt.” Pétervárott nyilván elfogadták a hellen eszlekvé-si-párt programját, mi: „be nem avatkozása nyu-gatnak a porta és keresztény alattvalói közt folytatott harcra.”

OLASZORSZÁG. Florenz, január 18. A 185 milliónyi deficit fedezésére, Scioloja a pénzügyminiszter, 85 millióra vonatkozólag, néhány pénzügyi módosítványt és az adók újjászervezését indítványozza; többi közt a nyugdíj-fizetések a letéti-pénztárakhoz utasítottának, miáltal 17 milliónyi megtakarítás érteknél el; a beiktatási díjak reformja 16 milliónyi megtakarítást eszközölne. A miniszter a telek és ingatlan adók reformja iránt javaslatot fog előterjeszteni, és termény-, valamint őrleési adót indítványozni. Midőn a bevételek növekvő szaporodását és a költségvetés passivumának lassankénti alábbszállását constatálja, kimutatja, hogy 1880-ban fog elérni az egyensúly. Hogy a még fennmaradó 100 milliónyi deficit fedeztessék, rendkívüli eszközökhöz kell nyulni. Minthogy kölcsönt nem lehet eszközölni, a papi javakhoz kell folyamodni. A miniszter tudtal adja, hogy indítványt fog előterjeszteni, mely a papi jöszágokat 600 millióra becsüli, mely elég lesz arra, hogy az évenkénti hiányokat fedezze, míg a költségvetésen az egyensúly helyre lesz állítva. Reméli, hogy a clerus ezen indítványt el fogja fogadni, és hogy miután a clerus az általános jogviszonyba be fogott lépni, az egyház és állam körüli kérdések be lesznek végezve. Az indítványok parlamentáris tárgyalásaiban követendő rendre tett néhány megjegyzés után Scioloja a Crispi által tett indítványt elfogadja, mely az egyház szabadsága és az egyházi javak fölötti törvényjavaslat sürgetős tárgyalását kimondja.

LENGYELORSZÁG. Az „A. Allg. Ztg.” így ír: „Mily lelkesedéssel voltak a lengyelek az utolsó háborúban és utána Ausztria mellett, hogy a hab-sburgi dynastiában ők már csak egy szláv nagy-

hatalom uralkodóit látták, már többször kifejezték. Gróf Goluckowsky és követői ez irányban hallatlan szolgálatakat tettek, s azt hitték, hogy merész állításaikkal már győzelmeket is arattak. Idő mul-tán a lengyelek bizalma megrendült Ausztriában, s Czartorinsky hg igyekszik új pályákat nyitni. A poseni „Dzienik” cikket közöl, mely Ausztria vi-szonyait egészen más színekben festi, mint Goluckowsky gróf tenni szokta. Ezen cikkből a lengye-lek közt nagy feltűnést okoz, mert föltétlenül elítéli Ausztria politikáját. Többek közt így szól: „Mintán Európa 1815 után a haladás ösvényére lépett, Ausztria megmaradt mozdulatlan állapotában. Minden célja meddő és reactionárius volt; mindent a célból tett, hogy dynasticus befolyását Németországon s hatal-mát Olaszországban bővítsé. Míg kiűn mindenféle a legitimitást védelmezték, otthon a nemzeteket te-kintetbe nem vevő, a közvéleménnyel örökké el-entéses rendszert fogadtak el. Az elhanyagolt ne-veléstől várta, hogy elnyomja a népek szavát; csak a burokratiát akarták jól neveltnek tudni; arra pedig, hogy a hatalmat a kormány megosz-sza az országokkal, melyektől azt kölcsönöztte, gon-dolni nem lehet. A nép nem vala egyéb, mint „misera contribuens plebs.” A kormány csak a bu-reaucratiára támaszkodott. Centralisálva s támasz-kodva a németiségre, évtizedeken át gazdálkodtak, miglen az egész birodalom megkővült. A nemze-tek közönyösökké lettek, s a háborúk a kormány háborúi valának; nevezetesen a lengyelek annyit szenvedtek a burocratia által, hogy az utóbbi hadjáratok sikertelensége nem érinté őket, s az olaszok éppen az ellenséghez állottak. A februári pátecsnek csak alkalmatlanságot nyújtottak, mik a minoritás uralmát alapították meg a majoritás fölött. Schmerling urnak fogalma sem vala a nem-zeti erőkről; csak rendőrség és katonai osztály se-gítsék a kormányt, már meg van minden, pedig a katonaság tudatlan volt, s ennek jelet adta minden lépten-nyomon; a burocratia pedig ügyetlen s a nép végre fatalisticus. A dolgok mai állásában a félrendszabályok nem használnak többé, széles ala-pokra fektetett reform menthet csak meg; az egyes országrészeknek adandó teljes autonomia szük-séges.” Látni ebből, hogy a lengyelek céljai a kor-mánnyal szemben változtak, s lehet, hogy Czartorinsky a szerepre vágyik regenerálni Galiciát.”

MOLDVA-OLÁHORSZÁG. Bukarest. Jas-syból, mint látszik, éppen nem jelentéktelen katonai fölkelés híre érkezett ide. Egy ezred ezredése, névleg Radowitz, alárendeltjei ellenében kinzással határos szigorral járt el. Több tiszt e miatt ezre-desük ellen panaszt emelt. Radowitz pedig jónak látta a panasztevőket elfogadni; de a tisztok és altisztek egyaránt vonakodtak azt végrehajtani, és a zavarok oly magas fokra hágtak, hogy Jassy parancsnoka Bukarestbe táviratozott, hogy a kor-mány támogatást és különösen tűzértséget küldjön neki.

TÜRÖKORSZÁG. Konstantinápoly, jan. 12. Ali pasa az orosz követ azon indítványát, hogy Krétában állítson semleges kórházakat, visszautasi-totta. Edhem pasa, Thessalia kormányzója, az ot-tani muzulmán lakosság közt fegyvereket osztogattott ki.

Kandiából jelentik 11-kéről: A keresztények Rettimo, Sellino és Heraklion kerületekben győ-ztek. Mustafa pasa Sphakia ellen indul; a sphakio-ták kesszek a támadásnak ellentánni. — Epirusban összelteközös történt, melyben 300 török közkatoná és 14 török tiszt halva maradt a sikon. Thessalia-ban a forradalom terjedőben van.

GÖRÖGORSZÁG. Athén, jan. 12. A ka-mara 250,000 drachmát szavazott meg rendkívüli diplomatai, a nagyhatalmi udvarokhoz intézendő küldetésekre, és egy millió drachmát fegyverek be-szerzésére. Felégiandis Párisba, Metaxas Sz. Péter-várra, Brailas Londonba, Konturiotis Florenzbe Rangabe Washingtonba és Maurokordatos Bécsbe fog menni.

Anglia és Franciaország föltekért a görög kormányt, hogy tartson szigorú semlegességet, s mellett a krétai asszonyok és gyermekek átszállí-tásáról Görögországba gondoskodhatik.

OROSZORSZÁG. A „Vtndn.” írja: Varsóból mindenik lengyel tartományi kormányzóhoz körirat küldetett, melyben a kormányzóknak személyes fe-lelőssége mellett meghagyatik, hogy a lengyel pap-ság magaviselete felett szigorúan őrködjék, mert ez: „legveszélyesebb ellensége az egyedül üdvözülő egyháznak és orosz kormányának.” Azon papok, kik igazolt egyházi szónoklatot tartanak, vagy a kormány ellen illetlen kifejezésekkel élnek, a kör-irat szerint azonnal befogassanak, és pedig, ha az egyház előjárói, vétségükhöz képpeset becsukassa-nak. E körlevél megérkezése után Khlebinow, ki-eleci kormányzó, a papságot magához hivatva, s ki-nyilatkoztatta, hogy ő minden forradalmi mozzana-tot vaskarokkal fog lesújtani s a lengyel agyérme-ket kiirtja. A papok nem tudtak szólni. Levelező e napokban a Vistula-határnál egy lengyel egyház-nagygyűlés beszélgetvén, az egyházférfi oly dolgokat mondott hona egyházi viszonyairól, melyeket nem lehet közölni. Legyen elég csak azt mondani, hogy a görög szakadarság mindenféle eszközt alkalmá-zásba hoz, hogy Lengyelországból a kath. vallást kiszorítsa — mi a papság véleménye szerint sike-rülni fog, ha csak egész katolikus Európa közbe nem lép egy erőlyes vetoval.”

## KÜLÖNFÉLÉK.

○ A jó ügy kedvező fordulatáról mult számunkban közölt telegrammot az este vett pesti és bécsi lapok — megerősítik! Ő Felsége f. hó 23 án déli 1 órakor fogadta a magyar országyűlés küldöttét, mely a hadkiegészítésre vonatkozó feliratot nyújtá át, s ő Felsége követ-kezőleg méltóztatott válaszolni: „Remélem, misze-rint nemsokára kibocsátandó királyi leiratom el fogja osztalni azon aggodalmakat, melyek a Nekem imént átnyújtott legalázatosabb feliratham kifejezve vannak. Biztosítsák önök küldöiket addig is királyi kegyelemem, valamint a felől, hogy készenek nyi-latkozom, az ország óhajait teljesíteni, mihelyest kölcsönös bizalom által sikerülend, a felelős ma-gyar miniszterium tényleges megalakulásának ne-hézségeit elhárítani.” A „P. Lloyd” szerint e ki-rályi válasz minden kétséget eloszlat, melyek a közelebbi kedvező hírek ellenében felmerültek. A „Hon” bécsi levelezője pedig így ír: „A tárgya-lások, mik e napokban Beust báró s néhány magyar országgyűlési követ közt folytak, most már teljes sikerrel befejeztettek. A többi miniszter arra szorítkozott, hogy hagyta tenni a külügyminisztert s elfogadta az általa kimutatott eredményt. E perczben a restitutio in integrum be-végzett ténynek tekinthető. Beust valóban dicsekedhetik, hogy sikerült neki oly mű, mely miatt 18 esztendő óta annyi államférfi megbukott. Beust úr, egy szólván, fölfedezte az államjogi ér-telemben vett kör-négységet. Tehát nemcsak a rend-kivüli birodalmintanás, melyet a kormány minden-esetre megtartani szándékszik, hanem már a német-szláv Lantagok is, kész nagyszerű ténnyt találnak. Végre is kénytelenek lesnek bevallani, misze-rint az alkotmányos rendszervezés műve a helyes módon kezdett meg.” A régi „Presse” is azon nézetben van, hogy: „A magyar ügy elintézettnék tekintendő, s a restitutio in integrum bekövetkezik.”

○ Gróf Larisch ő Felsége f. hó 21-kéről kelt kéziratát által saját kérésére pénzügyminiszteri hivatalától (mint már multkor közöltük) csakugyan fölmenteni, s ez alkalommal a Lipót-rend nagyke-resztjével felruházni méltóztatott teljes elismeréssel nehéz időben tett hasznos szolgálatait. Ugyanaz napról kelt legf. kéziratnál a pénzügyminiszterium vezetése b. Beke Károly al-államtitkára bizatott.

○ „Leitha” ezim alatt ismét egy új lap mutattványát vettük. E politikai napi lapnak, mely naponta kétszer fog megjelenni, tulajdonosa, kiadója és szerkesztője Vetter von der Lilie gróf. Irányát már magában a czimben jellemezve találjuk, miután e lap homlokán e feliratot hordja: „a német-magyar unió közlönye”; bőve-ben kifejtett derék programjában e mellett ren-kivül kitüntetett betűkkel jelenti: „a Lajthán túl Deák álláspontja, a Lajthán innen Kaiserfeld álláspontja, ez a mi állás-pontunk is!” E lap — ugymond a nemes gróf — nem nyereszkedésre számított vállalat, hanem olyan, melynek célja a publicistika terén érintkezési pon-tot teremteni két pártnak, melyek politikai elveikre nézve egyetértenek, mindazáltal eddig isolalva vol-tak. Szerencsét kívánunk a nemes törekvéshez, s különösen ajánljuk e hírlapot mindazok figyelmébe, kik nemétül is szoktak olvasni.

— A nemzetiségi ügyek elintézése vé-gett alakult országgyűlési albizottmány szombaton este gyűlést tartott Nyáry Pál elnökelete alatt a kép-viselőház földszinti helyiségében. A kérdés a körül forgott, vajlon az 1861. országgyűlésnek a nem-zetiség ügyében hozott bizottmányi javaslata, a szerbek és románok által adott külön javaslatokkal együtt vagy azok nélkül vétessék tárgyalás alá. Abban állapotok meg, hogy a szerb és román javaslat 11 példányban leiratván az albizottmány tagjai között kiosztassék. A tárgyalások vezérfona-lát az 1861. munkálát fogja képezni, mindazáltal a szerb és román külön javaslatban kifejezett ki-vánnak kellő figyelembe fognak részesülni. A tárgyalások azonnal folyamathat a ténnyek, mihelyt a külön javaslat leirt példányai az albizottmány tag-jai között kiosztattak.

\* Horváth Mihály Pestre érkezett, s részt vett az Akademiának legközelebről tartott gyűlé-sében is, mely már a miatt is egyike volt a leg-érdekesebbeknek. Midőn a terembe lépett, hosszan tartó eljenzés fogadta. B. Eötvös meleg szavakkal üdvözlé Akademiánk e kitűnő tagját, ki megindult hangon jelenté ki, hogy 18 évi számlizetésében a hazán kívül az Akademia volt az, melynek hiányát legfájóbban érezte; most a viszontlatásnál kéré, hogy parancsoljon, rendelkezék munkásságával. Horváth Weisz Bernát vendége jelenleg Pesten.

\* A tegnapielőtti első színházi álarozos bál egyik legérdekesebb eseménye a farsangnak ná-lunk, hol hosszú éveken keresztül nem sok válto-zatosságot tapasztalhattak az álarozos bálokban. A színház, a körülményekhez képest, elég csinosan volt disztive, s a közönség — mely 10 óra tájban volt — a körülményekhez képest, elég kényelmesen mu-lhatott. Egy negyed 11-re az álarozos ifjuság tö-reges megjelenése új élénkséget adott a mulatsá-gnak, pár percz alatt szétszorták magokat a szin-házba, s a zaj szerencsésen elérte azt a tetőpon-tot, mely az ilyen mulatságoknak sine qua nonja sokot lenni. Éjfél után kezdődött a táncz. Ez a

vállalkozóbb szellemek vívmánya volt. Az álarozok kezdtek el — és leázni az arezokról, bájos és nem bájos maszkurák félelmetes szépséggel tündétek át, a szemek öldöklőbb pillantásokat szórtak szerte szét, a sebesültek száma a legveszedelmesebb gyű-tüs-fegyverek kereszt tüze alatt — nőttön nőtt, míg végre az étemekbe sietett mindenki. Finán-czialis szempontból nem tudjuk, milyen mértékben rentirozta magát e bál az igazgatónak, annyi bi-zonyos, hogy nagy haszna ekkora közönség mel-lett sem lehetett, mert a hál három napot foglal el, a mi az igazgatói számításban nagy rubrika. Nő de ez nem tartozik reánk. Örvendünk, hogy a kö-zönség megelégedve mulatott s panasz nélkül hagyta el az első színházi bált.

\* A hazi zenekör 1867. január 27-kén vasárnap délután saját termében tartandó előadá-sának műsorozata: 1. Nyitány, septetre, Vind-sori vignök cz. dalműhez, Nicolai Ottótól. 2. Im-provisatio, Apell W.-tól, hegedűn zongorakísé-rettel, előadja ifj. Salamon János. 3. Trio, Marschner H.-tól, 133 dik mű. Előadják: id. Bodor Pál, Iher Gyula és ifjabb Hintz György urak. 4. Beethoven, Kreutzer sonátájának középtétele, 47-dik mű. Adurban. Előadják: t. Klein Frigyesné úrasszony és Mátéfi Károly úr. 5. Trio, Farbach-tól, két fuvola- és zongorára; előadják: b. Baffly Ernő, Dietrich A. és Berecz Ede urak. 6. Aria, Don Sebastianból, septetre, Donizettitől. Kezdeté 4 órakor délután.

\* Litloff Henrich, kit legközelebb Pestről alig eresztettek el tisztelői, a napokban megérkezett s két hangversenyt fog rendezni. A zenevilág tekintélyei Litloffot egyenesen Liszt után említk, s maga a zongora király is a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott mindig Litloffról, kinek benső barátja. Az igazgatóság jól ténne, ha a szin-házba nyerné meg Litloff urat.

— Tordáról írják nekünk: Városunknak egy bizottmánya közelebről oda működik, hogy egy fűtőházát éji lámpákkal világosítsunk. Egy régi negyven esküdti egyén midőn megtudta, azt véle-ményezte: kár a lámpákali világítás, mert attól még meggyulhat a város. Egy tekintetre nevétsé-ges ötlet, de ha megfontoljuk, hogy legtöbb ut-czánkban is még van nádfedelt épület, a kaczajt elfojtjuk magunkban. F. hó 16-kán este a kolozs-vári utcában egy üres ház meggyult, földig leégett. Biztosítva volt. Az oltásban nem igen volt buzgó polgárságunk. Ugy látszik a czéh- és társaságbeli oltó rendszerünk — egy-két évtől fogva, mint egyéb jó intézvényeink is — összemert. Össze az oltásban kitűnő egyének jutalma. A gyújtás 9<sup>1</sup>/<sub>2</sub> órakor kez-dődött s 11-kor végződött. Örök nem voltak az utcákon, hogy az alvó polgároknak hamar jelt adjanak. Ajánljuk figyelmébe ezen észrevételünket az illetőknek.

○ Újabb magyar irodalmi nyomtat-ványok közül következők küldettek be szerkesz-tőségünkhez: a) „Budapesti Szemle”, szer-kesztik és kiadják Csengery Antal és Lónyay Menyhért, új folyam XVIII. XIX. és XX. füzet igen gazdag és becses tartalommal, Emich G. ki-adása; b) „Vértanúk” a magyar történelemből, történeti tanulmányok, írta Szilágyi Sándor, Pest, kiadja Heckenast; c) „Háborukönyv”, a mult évi hadjáratot ismertető, az események és körül-mények iránt tájékozó térképekkel és rajzokkal el-látott gyűjtemény 4. 5. és 6-dik füzet, szerkesz-tettek Nagy Miklós és Zilahy Imre, Heckenast ki-adása; d) „Fenyítő törvéneyszéki eljárás”, iratpéldákkal bírák, ügyvédek s felek számára, írta Kassay Adolf, kiadta Stolp K. Pesten, ára 1 frt 20 kr; e) „A zsidók reformatioja”, írta egy hitrokon, röpirat, Heckenast kiadványa; f) „Bimbók és csalányok”, költemények, írta Rácz Mihály, Heckenast kiadványa; g) „Orszá-gos naptár” 1867-re, szerkeszti Ökröss Bálint, köz- és váltóüggyvéd és váltójegyző, 2-ik évfolyam, bolti ára 2 frt, kiadja Heckenast; h) Csáthy Károly lapnapára az 1867-dik közönséges évre; i) „A magyar gazda tárcza-naptára” 1867-re Kégl Sándortól, Pesten, Heckenastnál. — Ezen kiadványok némelyikéről még bővebben fo-gunk szólni.

— Ötödik közlemény; folytatása azon kegyes adakozók névsorának, kik 1866. dec. 10-től a mai napig a kolozsvári ev. ref. főtanoda szegény sorsu ifjainak cipőval vagy ebédeld való ellátására adakoztak. Csernafalváról: tks. Biró Sándor úr 2-ik küldeményként 2 véka búzát; Ördög-Ke-resztúrról: gr. Kun Károly ó nsga 9 véka bú-zát; N. Iklandról: tks. Goez József úr igért 10 évre évenként 2 véka búzát, beküldött 2 vékát; Kérből: tisz. Dózsa Imre ev. ref. lelkész úr életig, évenként 1 frtot; a Szilágy-tóbb falu-jából: t. Fodor Lázár úr gyűjteménye 55 frt 10 kr, melyről a „K. Közlöny”-ben részletes kimuta-tás is jelent meg; P. Szentmiklósról: t. Papp Károly úr 3 v. búzát; M. Ludasról: t. Tomcsik József úr gyűjteményét, 5 v. 18 kupa búzát; Me-leg-Földváról: t. Bertlef János úr 2 v. búzát; 50 krt; Kolozsvárról: t. Bertlef János úr 2 v. búzát; t. Czink Jánosné, mig lehet, 2 frtot; Kol-czerről: t. Pelei István úr 2 frtot; H. Lápós-ról: a község 1 ft 90 krt; özv. Fazakas Józsefné: 10 krt; t. Soós Zsuzsanna 20 krt; Rettegéről: t. özv. Porcsalminé született Huszár Anna, életig, évenként 3 frtot; Szarostosról: esperes nagy-tiszteletű Basa Mihály úr 1 frtot; Szász-Lóná-ról: esperes nagytiszt. Szakács István úr, életig, évenként 3 frtot; Vicséből: az ev. ref. egyház tagjai 2 frt 40 krt; Kékesről: t. Sepső Mihály



